

I.

Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 29. února 2016

Tento materiál byl vytvořen Ministerstvem vnitra v rámci plnění usnesení vlády ze dne 12. října 2015 č. 824, kterým se mění usnesení ze dne 29. července 2015 č. 621, o Strategii migrační politiky České republiky a Komunikační strategii České republiky k migraci. Členům vlády je zpráva předkládána každých 14 dní a poskytuje jim aktuální informace vztahující se k období uplynulému od předložení poslední zprávy.

1. Situace v České republice

Pokračující migrační vlna se i v druhé polovině února 2016 vyhýbá České republice, na jejím území jsou ve spojitosti s migrační krizí zajišťováni pouze jedinci či malé skupiny migrantů.

V období od 16. do 29. února 2016 bylo v ČR evidováno celkem 100 žádostí o mezinárodní ochranu. V druhé polovině ledna 2016 bylo pro srovnání podáno 78 žádostí. Nejvíce žádostí o mezinárodní ochranu podali ve sledovaném období státní příslušníci **Iráku**, a to 43 žádostí. Toto zvýšení je způsobeno podáním žádostí Iráčanů, kteří byli do České republiky přesídleni ve spolupráci s Národním fondem Generace 21. Druhý nejvyšší počet podaných žádostí byl zaznamenán u státních příslušníků **Ukrajiny**, kteří podali 18 žádostí, dále u občanů **Číny**, 13 žádostí. Občané Sýrie podali ve sledovaném období celkem 3 žádosti.

V rámci tranzitní nelegální migrace bylo od počátku posílených opatření vyhlášených dne 17. června 2015 do konce sledovaného období zjištěno **3 380 osob**. V období od 16. do 29. února 2016 bylo zjištěno **14 případů tranzitní nelegální migrace**. Ve sledovaném období byli zajištěni 4 občané Sýrie (rodina se 2 nezletilými dětmi), 3 občané Alžírsko a 2 občané Nigérie. K nejvíce zjištěním docházelo v Jihomoravském (12 případů), dále také v Plzeňském a Ústeckém kraji. Z hlediska použitých dopravních prostředků využívali migranti nejvíce vlakové spoje (6), dopravu osobním automobilem (5) a autobusovou dopravu (3). Ve sledovaném období byla mezi příchozími zjištěna 1 žena a 2 děti do 15 let.

V zařízeních pro zajištění cizinců k 29. únoru 2016 pobývalo 72 osob, lze tedy pozorovat pokračující trend poklesu zajištěných osob. V ZZC Bělá pod Bezdězem bylo k tomuto datu zjištěno 9 jedinců, v ZZC Vyšší Lhoty 18 jedinců a v ZZC Drahonice 45 jedinců. Mezi hlavní zajištěné národnosti v českých ZZC momentálně patří **občané Ukrajiny (29), občané Afghánistánu (8), občané Alžírsko (6) a 5 občanů Sýrie**. V současné době se v českých ZZC nachází 6 žen a 1 dítě (ZZC Bělá Jezová).

Za sledované období bylo propuštěno celkem 29 osob, dublinská procedura se týkala 5 osob, ke správním vyhoštění došlo také v 5 případech (jednalo se o občany Ukrajiny, Vietnamu a Iráku). Ve zbylých 19 případech došlo k propuštění do vnitrozemí (13 občanů Iráku, 2 občané Afghánistánu a 4 občané Ukrajiny).

2. Situace v Evropské unii

Společný evropský právní rámec naráží na praktické limity při řízení vysokých počtů nelegálně vstupujících migrantů a systém společných migračních politik EU a schengenská spolupráce pod tlakem selhávají.

Několik členských států nadále pokračuje v dočasných kontrolách na vnitřních schengenských hranicích (konkrétně Německo, Rakousko, Švédsko, Norsko a Dánsko). Především státy, kterými prochází západo-balkánská migrační trasa, se snaží - při nepřesvědčivých výsledcích implementace dosavadních společných unijních opatření - nalézt i unilaterální opatření, která by omezila počty vstupujících osob. Přímé početní omezování druhotné migrace na západo-balkánské trase, se kterým začalo

19. února jako první **Rakousko**, nutně povede ke kumulaci nelegálních migrantů/potenciálních žadatelů o azyl v **Řecku**.

Jako opatření, které by mělo přispět k řešení situace vyplývající ze zastavení druhotných toků z Řecka, bude Evropská komise (EK) prosazovat **implementaci přijatých relokačních schémat** (a s vysokou pravděpodobností jej využije k **propagaci relokace/alokace na trvalém základě** prostřednictvím úpravy tzv. dublinského systému). Nový způsob rozložení zodpovědnosti za nelegální migranty/žadatele o azyl v EU bude pod tlakem nejvíce zatížených států (Německo, Švédsko, Itálie) a situace v Řecku představen Komisí v březnu. EK se aktuálně snaží pokračovat v implementaci Evropského programu pro migraci též prostřednictvím **balíčku legislativních návrhů k oblasti vnější hranice EU**. Klíčový v tomto byl předložený návrh na zřízení společné evropské pohraniční a pobřežní stráže, který se stále projednává.

EU vkládá naději do **posílené spolupráce s Tureckem**, s cílem omezit počty osob opouštějících jeho pobřeží směrem do EU. Do řešení situace v Egejském moři se nově **zapojily i síly NATO** s mandátem podporovat národní a mezinárodní iniciativy cílící na přerušování tras nelegálního obchodu s lidmi a nelegální migrace.

Výsledkem Evropské rady ze dne 18. – 19. února 2016 bylo rozhodnutí o provedení pohotovostního plánování týkající se států na tzv. balkánské trase. Byly provedeny analýzy potřeb jednotlivých států, které se následně staly předmětem společné konzultace Komise a mezinárodních organizací působících v regionu (UNHCR, IOM, EASO a Frontex) dne 2. března 2016.

Dne 25. února 2016 proběhlo v Bruselu mimořádné zasedání **Rady pro spravedlnost a vnitřní věci (JHA)** za účasti ministra vnitra Milana Chovance.

Největší prostor věnovali ministři vnitra **diskuzi o současné migrační situaci včetně monitoringu provádění opatření**, která byla v minulém období přijata na Radě JHA nebo Evropské radě. Za základní cíl nizozemského předsednictví označilo **omezení dalšího přílivu migrantů** do Evropy a **posílení spolupráce s Tureckem**, což všechny členské státy v diskusi podpořily. Nizozemské předsednictví spolu s Evropskou komisí také zdůraznilo, že reálný pokrok v naplňování závěrů Evropské rady, včetně snížení objemu migračních toků, musí nastat již do příštího mimořádného jednání Evropské rady 7. března, jinak hrozí rozpad schengenského systému a selhání celoevropského přístupu. Posouzeny byly též **možnosti řešení situace na západo-balkánské migrační trase**, kdy jednostranná opatření mají humanitární důsledky na sousední státy a dochází k zablokování migrantů v Řecku. Komise připravuje plán humanitární podpory Řecku, který by ráda uvedla v život do konce března. **Rakousko** spolu se **Slovinskem** obhajovalo společný postup se zeměmi na západo-balkánské migrační trase jako účinný prostředek k ukončení „politiky volného průchodu“. **Řecko** si naopak stěžovalo na nedostatečnou solidaritu ze strany ostatních členských států. Postup Rakouska označilo za nevstřícné jednání, které popřelo závěry únorové Evropské rady.

Rada dosáhla obecného přístupu k návrhu nařízení (ES) č. 562/2006, pokud jde o posílení kontrol na vnějších hranicích na základě příslušných databází. Cílem tohoto

návrhu je především posílení bezpečnosti v schengenském prostoru, zejména zavedení systematického ověřování občanů EU a jejich rodinných příslušníků při hraniční kontrole na vnějších hranicích v příslušných databázích. Po diskuzi bylo schváleno přechodné období 6 měsíců (začne běžet od schválení návrhu), během něhož bude ještě možné provádět na vzdušných hranicích (vedle pozemních a námořních) pouze cílené kontroly osob. EK přislíbila finanční pomoc na přípravu hraničních přechodů na nový systém.

3. Relokace a přesídlování

3.1. Přesídlování – aktuální informace

V návaznosti na dobrovolný závazek České republiky a v rámci Evropského přesídlovacího schématu, plánuje Ministerstvo vnitra přesídlit, v rozmezí od července 2015 do června 2017, 400 uprchlíků z třetích zemí.

V lednu 2016 zahájilo Ministerstvo vnitra, ve spolupráci s Nadačním fondem Generace 21, realizaci usnesení vlády č. 1052 o realizaci přesídlení 153 osob irácké příslušnosti z Irácké republiky a Libanonu. První část přesídlovaných (10 osob) z této skupiny, dorazila do ČR z Libanonu dne 24. ledna 2016, druhá část (17 osob) - taktéž z Libanonu - dorazila do ČR dne 5. února 2016. Třetí skupina v počtu 41 osob dorazila do ČR z Iráku 19. února. **Další skupina je očekávána v polovině března 2016.** Tyto osoby v současné době pobývají u Jihlavy, v Brně a ve Smilovicích u Třince.

3.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka

Implementace relokací jak z Itálie, tak z Řecka zatím ve všech směrech vážne a samotná realizace je velmi pomalá. Ač již 19 členských států nabídlo volné kapacity pro přijetí žadatelů o azyl **v rámci relokací (celkem pro 2 579 osob), relokováno jich bylo pouze 660.** Z Řecka bylo ke dni 29. února 2016 relokováno 295 osob, za sledovanou druhou polovinu února 2016 nedošlo k žádné relokaci. Další relokace jsou plánovány na začátek měsíce března, včetně relokace 155 osob do Francie. **Z Itálie** bylo celkem relokováno 315 osob, za druhou polovinu února 2016 byly uskutečněny 2 relokace do na Maltu a do Portugalska, v rámci kterých bylo přemístěno celkem 27 osob. Další relokace jsou plánovány na začátek března 2016.

Ačkoliv ČR i nadále zastává pozici, že proces relokací bude možné plně spustit až v okamžiku plného fungování všech hotspots – tedy sítě registračních center v Itálii a Řecku, rozhodla se ČR, v rámci svého aktivního přístupu k řešení současné migrační krize, nabídnout, v rámci relokace, přijetí prvních 20 osob z Řecka a 10 osob z Itálie. Přípravná jednání a následovně bezpečnostní prověrky osob navržených Řeckem a Itálií k relokaci do ČR byly zahájeny v polovině února 2016.

Česká republika by v rámci unijních „relokačních,, rozhodnutí měla celkem přijmout 2 691 osob.

3.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí

Ustanovení a operacionalizace hotspotů provází od samého počátku mnoho koordinačních a kompetenčních nejasností a s tím spojeným zásadním průtahům při implementaci. V Itálii jsou oficiálně funkční pouze tři hotpoty (Lampedusa, Trapani, Pozzallo). Řecko disponuje od 16. února celkem 3 plně funkčními hotpoty (Lesbos, Chios a Leros). Čtvrtý řecký hotspot na ostrově Samos funguje s funkčními registracemi, další práce však ještě pokračují. Itálie disponuje celkem 2 plně funkčními hotpoty (Lampedusa a Pozzallo), v hotspotu Trapani dále probíhají práce. **Itálie i Řecko deklarovaly, že všechny hotpoty budou spuštěny do konce února (Řecko), resp. do konce března (Itálie). Řecko i Itálie plánují otevření celkem 4 dalších hotspotů: Řecko (Kos, Leros) a Itálie (Porto Empedocle, Augusta).**

V souvislosti se zřizováním hotspotů v Itálii a Řecku je v současné době **EASO k dispozici celkem 35 českých expertů**. Česká republika je v rámci poskytování expertů jednou z neaktivnějších zemí EU. V současné době působí na žádost EASO v hotpotech 7 expertů MV (5 v IT a 2 v EL).

4. Integrace a komunikace

4.1. Nový Státní integrační program (SIP)

Vzhledem k migrační a uprchlické situaci v Evropě a předpokladu aktivit ČR v programech přesídlování a relokací očekává Ministerstvo vnitra podstatné zvýšení počtu oprávněných osob v rámci SIP. Vláda projednala a dne 20. listopadu 2015 schválila usnesení č. 954 **o SIP pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících s platností od 1. ledna 2016.**

4.2. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity

V souvislosti s aktuální migrační situací probíhá pravidelné informování ve všech oblastech, souvisejících s problematikou migrace. Informační aktivity jsou cíleně zaměřeny na mediální výstupy – TV, rozhlas, noviny, časopisy, propagační materiály.